

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال دوم

شماره ثبت:

۴۲۰

شماره چاپ:

۱۰۷۵

تاریخ چاپ:

۱۳۸۹/۲/۱۱

نام دفاتر:

مطالعات اقتصادی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۰۵۶۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۱۰/۱

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی ویتنام»

۱. پیشینه قانونی

جمهوری اسلامی ایران به منظور تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری‌های دوجانبه با تعدادی از کشورها موافقتنامه‌ای منعقد نموده است.^۱ از آنجا که موافقتنامه مشابهی با جمهوری سوسیالیستی ویتنام وجود ندارد و این امر مانعی در جهت جلب سرمایه یا سرمایه‌گذاری در آن کشور محسوب می‌شود، لایحه فوق تقدیم مجلس شده است. هرچند آمارهای بین‌المللی مشخص نموده است که موافقتنامه‌های دوجانبه سرمایه‌گذاری^۲ در بهترین حالت ۲/۵-۳ درصد در میزان سرمایه‌گذاری خارجی تأثیر داشته است.^۳ از این روی باید در نظر داشت که هدف اول از انعقاد این موافقتنامه اعلان سیاست کلی کشور در پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی است. به‌ویژه در شرایط کنونی که ایجاب می‌کند دولت محترم نسبت به افزایش شرکای تجاری و اقتصادی خود اقدام کند.^۴

۲. اهداف لایحه

۱. ایجاد شرایط مناسب برای سرمایه‌گذاری متقابل،
۲. کاهش ریسک و افزایش سرمایه‌گذاری‌های متقابل،
۳. بهره‌گیری از فرصت‌های سرمایه‌گذاری در ویتنام،
۴. توسعه و تحکیم روابط دوجانبه.

۳. نمای اقتصادی ویتنام از منظر شاخص‌های کلان اقتصادی

جدول زیر نمای کلان اقتصادی دو کشور ویتنام و ایران را از حیث تولید و تجارت به تصویر کشیده است.

جدول نمای کلان اقتصادی دو کشور ویتنام و ایران از حیث تولید و تجارت

کشور	تولید ناخالص داخلی GDP (میلیون دلار)	GDP سرانه	سهم از تجارت جهانی (درصد)	تجارت سرانه (دلار)	عضویت	
					کات	سازمان تجارت جهانی
ایران	۳۸۵۱۴۳	۵۳۵۲	۰/۷۲	۳۹۳۴	ندارد	در حال ورود
ویتنام	۹۰۷۰۵	۱۰۵۱	۰/۳۹	۱۷۵۵	ندارد	سال ۲۰۰۷

مأخذ: بانک جهانی ۲۰۱۰.

۱. تعداد این کشورها بالغ بر ۵۰ کشور است.

2. Bilateral Investment Treaties (BITs)

3. Global Economic Strategy, "South Africa Development of Trade Industry June, 2009.

۴. دولت‌های غربی به‌زعم خودشان تلاش دارند تا از طریق تحریم‌ها روابط اقتصادی و تجاری ایران را محدود نمایند مکانیسم‌هایی نظیر موافقتنامه‌های دوجانبه می‌تواند این تلاش دول غربی را کم‌اثر و بلااثر نماید.

۴. پیشینه عضویت ویتنام در موافقتنامه‌های اقتصادی

ویتنام در جولای ۱۹۹۵ به عضویت آس آن^۱ درآمد: از سوی دیگر در سال ۲۰۰۷ پس از ۱۲ سال فرآیند ارائه درخواست، به عضویت سازمان تجارت جهانی^۲ درآمد به گونه‌ای که قبل از آن پایبند به TRIPS (جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت) و TRIMS (مکانیسم‌های سرمایه‌گذاری مرتبط با تجارت) بوده است. ذکر این نکته ضروری است که ویتنام موافقتنامه WTO را برای بخش دولتی امضا نکرده است.

همچنین ویتنام عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی آسیا و اقیانوسیه APEC^۳ است و به همین منظور در سال ۲۰۰۶ اجلاس سران آن در هانوی پایتخت ویتنام برگزار گردید.

علاوه بر این ویتنام به واسطه عضویت در آس آن، عضو منطقه آزاد تجاری آس آن^۴ نیز است. در حال حاضر ۱۰ کشور در این اتحادیه عضو هستند که ویتنام یکی از اعضای آن اتحادیه محسوب می‌شود.

۵. پیشنهادهایی برای اصلاح

- در بند «۲» ماده (۳) از الزام طرفین به اعطای کلیه مجوزهای قانونی لازم صحبت به میان آورده است. الزام به اعطای هر مجوز، محدوده بسیار وسیعی است و تعهد جمهوری اسلامی ایران را بسیار بالا می‌برد. براساس این بند، امتناع از صدور هر مجوزی برای مثال به دلیل امنیتی بودن موضوع سرمایه‌گذاری مسئولیت دولت جمهوری اسلامی ایران را دربر دارد. پیشنهاد می‌شود قبل از عبارت «کلیه مجوزها» عبارت «در حدود قوانین و مقررات» اضافه شود.

- پیشنهاد می‌شود به انتهای ماده (۳) به عنوان بند «۴» عبارت ذیل اضافه شود: «سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران هر طرف متعاهد «در حدود قوانین و مقررات» از حمایت و امنیت در قلمرو طرف متعاهد دیگر برخوردار خواهد بود».

- در بند «۲» ماده (۸) پیشنهاد این است که عبارت «و به نرخ جاری» حذف شود.

- در ماده (۱۲) در حدود دامنه شمول موافقتنامه درخصوص ایران مشخص شده است که «سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی» ایران متولی صدور مجوز است، اما درخصوص ویتنام مشخص نشده که چه سازمانی مجوزها را صادر می‌نماید و تنها ذکر کرده که مرجع صلاحیتدار به موجب قوانین ملی مجوز صادر کند، اینکه این مرجع کیست در موافقتنامه مشخص نشده است و لازم است در جایی مانند بند مربوط به جمهوری اسلامی ایران که سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران ذکر شده است، معرفی شود.

- در ماده (۱۴)، قسمت ۵ به شرح ذیل اضافه شود: «دو طرف هزینه داور را پرداخت خواهند نمود و هزینه سرداور را به‌طور مساوی به‌عهده خواهند گرفت مگر آنکه دیوان دآوری طور دیگری مقرر نماید».

- ضمناً در انتهای ماده (۱۵)، سطر آخر آمده است که متن انگلیسی ملاک خواهد بود که لازم است متن انگلیسی نیز هنگام رأی‌گیری پیوست طرح رؤیت شود.

جمع‌بندی

آنچه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است اینکه بازار سرمایه‌گذاری ایران از وضعیت مطلوب و با عایدی بالایی در مقایسه با سایر بازارها برخوردار است، لذا ایده افزایش شرکای تجاری از طریق موافقتنامه‌های دوجانبه سرمایه‌گذاری که موضوع این لایحه است از اهمیت بسزایی برخوردار است. در کل تصویب این لایحه با رفع پیشنهادهای اصلاحی برای کشور منشأ آثار مثبتی خواهد بود و تأیید آن توصیه می‌شود.

۱. اتحادیه آس آن اهدافی چون نیل به رشد شتابان، ارتقای اجتماعی و امنیتی، توسعه فرهنگی و دستیابی به صلح و ثبات در منطقه را دنبال نموده و اعضای آن عبارتند از: اندونزی، مالزی، فیلیپین، سنگاپور و تایلند (۱۹۶۷) که در سال ۱۹۸۴ برونتی دارالاسلام و سپس بعد از ویتنام در سال ۱۹۹۷ جمهوری لائوس، میانمار و کامبوجیا در سال ۱۹۹۹ به عضویت آن درآمدند.

2. World Trade Organization (WTO)

۳. زمان تأسیس APEC به سال ۱۹۸۹ زمان مذاکره اولیه ۱۲ کشور عضو برمی‌گردد و در حال حاضر ۲۱ کشور عضو این سازمان هستند. شعار اصلی این سازمان تجارت آزاد و سرمایه‌گذاری در آسیا و اقیانوسیه تا سال ۲۰۱۰ برای اقتصادهای پیشرفته و ۲۰۲۰ برای اقتصادهای در حال توسعه هدفگذاری شده است.

4. Asean Free Trade Area (AFTA)